

ПРОФЕСІОГРАМА ЯК МОДЕЛЬ МАГІСТРА ОСВІТИ

Забезпечення інтенсивного розвитку наукової та дослідницької діяльності інноваційного спрямування, гарантування високої якості навчального процесу, перехід до динамічної ступеневої (дворівневої) підготовки фахівців, підвищення економічної ефективності університетської освіти — ці та інші напрями проголошені стратегічними завданнями у програмних документах міжнародних організацій, зокрема ООН, Ради Європи, Європейської комісії, Юнеско. Реформування національної системи вищої освіти відповідно до положень Болонської декларації зумовило необхідність визначення нових пріоритетів і структурно-змістових змін у магістерській підготовці, що вплинуло на її цілі і завдання. Одним із положень Болонської конвенції є забезпечення якісної освіти.

Загальновідомо, що умовою наукової організації педагогічної праці є чітке уявлення про об'єкт, його вихідні можливості і кінцевий результат — продукт діяльності. Кожному викладачу необхідний орієнтир (перелік вимог), що можна поставити перед майбутнім педагогом, випускником магістратури.

Визначити точно й однозначно якості підготовки спеціалістів важко, але правомірно, спираючись на досягнутий рівень розвитку наук про людину. В оцінці якості підготовки випускника університету, зокрема фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр освіти» можна застосувати професіографічний підхід.

Професіограма моделює передбачений результат, який має бути отриманий після певного терміну навчання і виховання студента у ВНЗ. Як система вимог до спеціаліста, вона вдосконалює програму формування особистості майбутнього педагога. Отже, на основі професіограми вчителя можливо і доцільно скласти модель — професіограму бакалаврату, магістратури.

Відповідно до останніх документів Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України основним підходом до підготовки фахівців визнано компетентісний. При порівнянні різних академічних ступенів, програм академічного і професійного спрямування, компетентісний підхід значно ефективніший.

Сучасні студенти прагнуть здобути не стільки академічні знання, скільки засвоїти програми, що дають змогу швидко адаптуватися до вимог ринку праці, бути конкурентно-спроможними в економіці, почуватися впевнено в суспільстві. Деякі з них поєднують навчання і роботу, тому що компетентність формується переважно за межами вишу під час накопичення досвіду у відповідній професійній діяльності, тобто є актуальною чи реальною якістю.

Провідне значення у педагогічній діяльності мають людські якості, характер, ерудиція, які свідчать про професійну готовність, одним із компонентів якої є готовність до інноваційної діяльності.

На нашу думку, випускники магістратури повинен мати особистісну готовність, яка полягає в усвідомленні практичної цінності інновацій у системі освіти, наявності інноваційної педагогічної позиції, психологічну, морально-правову готовність. Щодо взаємозв'язку понять готовність і педагогічна майстерність, то у працях академіка І.А. Зязюна майстерність визначається як комплекс якостей і властивостей особистості, що забезпечує високий рівень самоорганізації професійної діяльності педагога на рефлексивній основі. Її складовими є гуманістичне спрямування, педагогічні здібності, теоретичні знання. Зрозуміло, що майстерність пов'язана з тривалим практичним досвідом і вона приходить з часом.

Професіоналізм тлумачиться як орієнтація на діяльнісні аспекти феномену, а його сутність пов'язується з вищими рівнями досконалості діяльності, мистецтвом і майстерністю.

На нашу думку, професіоналізм проявляється в особливостях професійної мотивації педагога, системі його устремлінь, ціннісних орієнтаціях, значущості праці для фахівця як смислу життя.

Завданням ВНЗ у підготовці магістра є забезпечення готовності до педагогічної діяльності і формування творчого потенціалу для продуктивної педагогічності, зростання майстерності і професіоналізму.

Отже, в основі побудови професіограми магістра освіти ми поклали компетентісний підхід, який передбачає визначену нами ієрархію понять, їх взаємозв'язків.

Професіограма магістра освіти включає цільовий компонент: спрямованість, складниками якої є гуманістична, професійна, педагогічна і пізнавальна спрямованість.

До базового компонента належать: педагогічні здібності, практично-діяльнісні компетентності, складовими яких є компетенції. Основними компетентностями є психологічна, педагогічна, фахова, методична, соціальна та життєва.

Оскільки «Закон про освіту» визначає кваліфікацію «магістр» як повну вищу освіту особи, здатної до діяльності інноваційного характеру, то зрозуміло, що стрижнем у підготовці магістрів має бути підготовка до інноваційної педагогічної діяльності.